

KARTOGRAFSKE PUBLIKACIJE - ČUVANJE I KORIŠTENJE

Marijan BOŽIČNIK — Zagreb

OPCENITE NAPOMENE — Bez obzira kako nazivali umanjenu sliku zemljišta, plan, nacrt, karta ili fotoproizvod bilo koje vrste, kao kartografska publikacija zavrijeđuje posebnu pažnju, jer je dio nacionalne kulture svakog naroda, a istodobno je danas neophodni pratilac svakog civiliziranog čovjeka.

Topografske karte i katastarski planovi su do danas najpodesniji grafički registri površinskog sadržaja na zemljištu koji imaju obimnu i raznovrsnu namjenu u provedbi velikog dijela akcija i inicijativa u životu privrede i državne uprave, zajednice i pojedinaca.

Pri korišćenju kartografskih publikacija često susrećemo dvije uočljive suprotnosti.

Prva bi bila da se do kartografske publikacije u pojedinim slučajevima otežano dolazi, jer je pod paskom raznih propisa koji usmjeravaju način njezinog korišćenja i pridaju kartografskoj publikaciji poseban značaj povjerljivosti. Navedeni propisi imaju zadatak da kartografsku publikaciju čuvaju od zloupotreba i načina korišćenja koji je nedopustiv i kažnjiv.

Druga je suprotnost kada se sa kartografskom publikacijom postupa neodgovorno, kada se može ustvrditi da se vrši zloupotreba jednog proizvoda u kojeg je tehnička grana djelatnosti — geodezija — i zajednica uložila veliki vremenski i finansijski napor da se takav proizvod izradi i da na korišćenje onima, kojima je potreban za obavljanje njihove redovite djelatnosti.

Pravilan način korišćenja kartografskih publikacija treba da bude usmjeren tako da one budu pristupačne svakome kome su potrebne kao sredstvo za rad, da budu oslobođene administrativnih poteškoća oko njihove nabave, a da istovremeno budu zaštićene u onoj mjeri autoriziranog prava, koju geodezija na njima polaže, kao i svaka druga struka na svoj rad i proizvod.

Nije rijedak slučaj da susrećemo kako razne institucije i pojedinci koriste geodetske podloge nepovlasno, kao da su bez pravog vlasnika ili autora, odnosno vlasti koja taj proizvod štiti u ime cijele geodetske javnosti.

Da bi iz ovih dviju naprijed opisanih okolnosti izvukli pravilne zaključke, cilj je ovog napisa da ukaže geodetskim stručnjacima o postojećoj praksi, koja na području korišćenja kartografskih publikacija proizlazi iz do sada važećih propisa.

PROPISI O KORIŠĆENJU I ČUVANJU KARTOGRAFSKIH PUBLIKACIJA

— Postojeći zakoni i popratni propisi (Uredba, Odluka, Pravilnik i druga tumačenja koja iz njih proizlaze) donijele su savezna, republičke i pokrajinske skupštine na osnovi Osnovnog zakona o premjeru i katastru zemljišta i Zakona o narodnoj obrani.

Prihvaćanjem ustavnih amandmana i njihovim provođenjem u život, Osnovni zakon o premjeru i katastru zemljišta prestao je važiti već 31. 12. 1971. god., no u slučajevima opisivanja načina na koji se koriste kartografske publikacije, odnosno kako bi se trebale koristiti i čuvati, ta činjenica i nije toliko bitna, jer inovacija tih propisa morat će dio postojećih materijalnih odredbi imati u vidu.

Propisi koji su do sada regulirali način korišćenja i čuvanja kartografskih publikacija i drugih proizvoda geodetske djelatnosti jesu:

1 — Zakon o premjeru i katastru zemljišta SRH (analogno odgovarajućim zakonima u drugim republikama i pokrajinama) — Narodne novine SRH br. 39/1968. god.

2 — ODLUKA o izdvajanju kartografskih publikacija namjenjenih javnoj potrebi. (Službeni list FNRJ br. 10.59.)

3 — Pravilnik o davanju na uvid određenih podataka premjera i o načinu i postupku njihovog korištenja. (Sl. list SFRJ br. 28/68.) Pravilnik je donijet na osnovi člana 5. Osnovnog zakona o premjeru i katastru zemljišta, a uz suglasnost državnog sekretara za narodnu obranu.

4 — Uredba o načinu čuvanja i korištenja podatka izmjere i katastra zemljišta. (Sl. list SFRJ br. 29/69.) Uredba je donijeta na osnovi člana 20. Osnovnog zakona o premjeru i katastru zemljišta.

Uz ove osnovne propise o čuvanju i načinu korištenja kartografskih publikacija, postojale su i postoje zakonske odredbe iz zakonodavstva o narodnoj obrani a koje reguliraju pitanja snimanja zemljišta iz zraka i korištenje fotomaterijala. To su:

5 — Uredba o snimanju iz zraka. (Sl. list FNRJ br. 28/62.) Ova je Uredba stavljena izvan snage Osnovnim zakonom o narodnoj obrani. (Sl. list br. 8/69.).

6 — Zakon o izmjenama i dopunama zakona o narodnoj obrani. (Sl. list br. 14/65.) Stavljeno izvan snage zakonom pod red. br. 7.

7 — Osnovni zakoni o narodnoj obrani. (Sl. list SFRJ br. 8/69.)

8 — Uredba o kriterijima za utvrđivanje tajnih podataka narodne obrane i o mjerama zaštite takovih podataka. (Sl. list SFRJ br. 56/69.) Ova je Uredba donesena na osnovi Zakona pod red. br. 7.

9 — Obavezna tumačenja koje su donijele Savezna i Republička kao i Pokrajinske geodetske Uprave. Od navedenih je najznačajnije rješenje o prodaji geodetskih proizvoda zainteresiranim korisnicima.

10 — Marginalno materiju korištenja kartografskih publikacija dodiruje i Osnovni kao i republički zakoni i općinske Odluke o administrativnim (katastarskim) taksama, čiji se trarifni stavovi primjenjuju prilikom ustupanja kartografskih publikacija na korištenje.

ZAKON O PREMJERU I KATASTRU ZEMLJIŠTA — Članom 3. Zakona o premjeru i katastru zemljišta određuje se:

Drugi organi (misli se na organe koji nisu nadležni za geodetske poslove) i radne organizacije koje raspolažu sa podacima izmjere i katastra zemljišta za svoje potrebe, ne smiju ove podatke umnožavati ustupati drugim zainteresiranim strankama. Kaznene odredbe istog zakona govore da će se radne organizacije i pravne osobe za takav prekršaj kazniti do 5.000 (pet tisuća) dinara.

Sama opisana odredba člana 3. navedenog zakona dovoljno jasno ukazuje da jednom ustupljena kartografska publikacija, prema određenim propisima i odobrenju, smije služiti radnoj organizaciji samo i isključivo za njezine potrebe i ne može se bez odobrenja nadležne geodetske vlasti ustupiti drugima na korištenje.

Detaljni postupci ustupanja i korištenja kartografskih publikacija u širem smislu opisani su u daljem navedenim propisima.

ODLUKA O IZDVAJANJU KARTOGRAFSKIH PUBLIKACIJA NAMJENJENIH JAVNOJ UPOTREBI — Navedena Odluka propisuje način izdvajanja kartografskih publikacija. Svi topografski planovi za javnu upotrebu, bez obzira na mjerilo ili namjenu, smiju se idavati samo u okviru uvjeta propisanih tom Odlukom. To se odnosi na slijedeće kartografske publikacije:

- a — za područje cijele jugoslavije mogu se izdavati samo u mjerilu 1:500.000 i sitnijem.
- b — U mjerilu 1:10.000 do 1:500.000 samo za određena područja i to u smislu člana 41. stav 4. Zakona o narodnoj obrani i na osnovi suglasnosti sekretara DSNO.
- c — U mjerilu 1:10.000 i krupnijem mogu se izdavati samo kao službene publikacije i to samo od strane saveznog ili republičkog odnosno pokrajinskog organa nadležnog za geodetske poslove.

Odluka je pripisala sadržaj tih publikacija, odnosno ograničila je mogućnost da se u navedene publikacije unose podaci koji su od posebnog značaja, **podataka** koji su prema kriterijima tajnosti podataka interesantni za obranu zemlje.

Za publikacije navedene pod a) i b), suglasnost za izdavanje daje VGI (Vojno geografski institut) JNA.

Ovlašćenja u pogledu praćenja ispravnosti postupanja na području izdavanja kartografskih publikacija je u nadležnosti DSNO-u i Republičke geodetske uprave. Navedeni smiju i mogu zabraniti izdavanje i raspačavanje, prodaju, narediti povlačenje iz optičaja svake kartografske publikacije namjenjene javnoj upotrebi, ako ista nije izrađena u smislu propisa naprijed opisane Odluke.

PRAVILNIK O DAVANJU NA UVID ODREĐENIH PODATAKA IZMJERE I O NAČINU I POSTUPKU NJIHOVOG KORISTENJA — Pravilnik utvrđuje koji se podaci izmjere, koji su izvedeni iz osnovnih geodetskih radova kao i osnovna državna karta mogu davati na javni uvid, kao i način korišćenja tih podataka od strane zainteresiranih organa, organizacija i građana.

Prema navedenom Pravilniku, organi i radn eorganizacije mogu dobiti izvorne podatke ili podatke u prijepisu, ali samo za svoje službene potrebe, odnosno za namjene određenog investicionog programa, za čije je korišćenje tražena geodetska podloga, a u obliku osnovne državne karte ili podataka iz arhive o osnovnim geodetskim radovima. Kopije na taj način ustupljenih podataka, zabranjeno je ustupati drugim zainteresiranim, bez posebnog odobrenja nadležne geodetske vlasti.

Dobivanje podataka na osnovi ovoga Pravilnika uvjetovano je davanjem posebne pismene »Obaveze« korisnika o načinu korišćenja i čuvanja ustupljene mu kartografske publikacije. Obvezu potpisuje kao službeni dokument odgovorni rukovodilac organizacije koja koristi kartografski materijal, a prvenstveno da neće nepovlasno ustupiti taj materijal trećim licima, da će voditi brigu oko njegovog pravilnog arhiviranja, da neće izrađivati veći broj otisaka nego što mu je to potrebno za izvođenje i izvršenje određenog zadatka za koje potrebe je istupljena kartografska publikacija. Svi umnoženi primjerci obavezno moraju nositi oznaku: »Samo za službenu upotrebu«.

Publiciranje podataka opisanih u ovom Pravilniku, za javnu upotrebu, smije se izvršiti samo uz suglasnost DSNO-u. Republički i općinski organi nadležni za geodetske poslove obavezni su voditi evidenciju, kome i u kojem obimu su ustupljeni kartografski i računski podaci prema ovome Pravilniku, na korišćenje.

UREDBA O NAČINU ČUVANJA I KORISTENJA PODATAKA IZMJERE I KATASTRA ZEMLJISTA — Ova Uredba ima širi značaj od prethodno opisane Odluke i Pravilnika jer tretira širi raspon kartografskih publikacija i geodetskih podataka, budući određuje način čuvanja i korišćenja podacima detaljne izmjere i katastra zemljišta.

Uredbom je utvrđeno koje podatke izmjere čuva Savezna geodetska Uprava, a koje podatke republičke odnosno pokrajinske i općinske geodetske uprave. Ovom Uredbom opisani su svi podaci i određen je opseg čuvanja izvornih i prijepisom izvednih dijelova iz elaborata i detaljne izmjere, osnovne državne karte, trigonometrijskih i nivelmanskih mreža, kao i katastarskih planova.

Ako posebnim propisima nije ograničeno davanje izvornih, umnoženih i prepisanih naprijed opisanih podataka, organi, organizacije i građani imaju uz određene uvjete pravo koristiti te podatke na način propisan tom Uredbom.

Prekršaji učinjeni nepovlasnim korišćenjem navedenih računskih i kartografskih materijala, kao i nemarno rukovanje istima, podliježe kaznenim odredbama ove Uredbe.

UREDBA O SNIMANJU IZ ZRAKA — To je savezni propis, koji uz ostale odredbe, tko i za koje potrebe smije vršiti snimanje teritorija Jugoslavije propisuje, kako se smije i treba postupati sa izvornim i izvedenim fotokartografskim materijalom dobivenim fotografskim putem, bilo da se radi za potrebe državne izmjere odnosno privrede ili nauke.

DSNO-u utvrđuje dali je takav snimljeni materijal predstavlja sadržaj koji se treba tretirati kao vojna tajna.

Tom je Uredbom određeno tko će smjeti nakon dovršenog snimanja iz zraka razvijati i umnožavati snimljeni fotografski materijal, kao i nadležstva koja će nakon dovršenja izrade geodetskih podloga fotografski materijal trajno čuvati. Sve to je stavljeno u nadležnost DSNO-u.

Za potrebe ustanova i radnih organizacija koje dokažu opravdani interes korištenja fotografskog materijala koji je služio prethodno za izvršenje državne izmjere, mogu uz davanje posebne »Obaveze« o čuvanju i propisanim načinu korišćenja dobiti fotokopije, fotoskice, fotomozaike i diapozitive na korištenje.

Svu fotodokumentaciju dobivenu prilikom snimanja iz zraka fotogrametrijskom metodom, a za potrebe državne izmjere, trajno čuva republički organ nadležan za geodetske poslove.

DSNO-u može u svako vrijeme, ako smatra da određeni fotokartografski materijal predstavlja poseban interes za narodnu obranu odnosno da predstavlja vojnu tajnu, propisati posebne uvjete rukovanja, čuvanja odnosno distributiranja takovog materijala.

Organi, organizacije i ustanove koje dobiju fotokartografski materijal na korištenje, ne smiju isti ni na koji način umnožavati, otuđivati ili raspačavati bez posebnog odobrenja nadležnog organa za geodetske poslove.

Objavljivanje opisanog fotomaterijala za vojnu upotrebu smije se vršiti samo na osnovi posebnog odobrenja DSNO-u, odnosno po njemu ovlaštenog organa.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NARODNOJ OBRANI

— Navedeni zakon utvrđuje, tko uz snimanje zemljišta iz zraka, smije razvijati filmove i ploče dobivene fotogrametrijskom izmjerom, i tko smije razvijeni i umnoženi materijal koristiti. O tome odlučuje i dozvoljava objavljivanje fotomaterijala dobivenog na taj način, DSNO-u.

Navedene izmjene i dopune proširuju u izvjesnom smislu ovlašćenje organa opisanih u prethodno navedenoj Uredbi o snimanju iz zraka.

OSNOVNI ZAKON O NARODNOJ OBRANI — Zakon određuje da radne organizacije koje se bave geodetskom djelatnošću, na zahtjev DSNO-u, istom moraju stavljati na raspolaganje sve podatke kojima raspolažu.

Savezno izvršno vijeće određuje koje radne organizacije smiju i mogu vršiti snimanje iz zraka, a razvijanje fotomaterijala smiju vršiti one organizacije kojima to dozvoli državni sekretar za narodnu obranu. To se isto odnosi i na objavljivanje sadržaja fotomaterijala. Nadalje DSNO-u odobrava snimanje graničnih pojaseva Jugoslavije kao i snimanje morske obale. Isto tako posebno odobrava vezivanje geodetskih i kartografskih radova na sisteme susjednih zemalja i obratno.

Kartografske publikacije za javnu upotrebu ne smije sadržavati podatke koji su od interesa za narodnu obranu. Koji su to podaci određuje državni sekretar za narodnu obranu. Propise o izdavanju kartografskih publikacija donosi SIV.

Radne organizacije dužne su osigurati čuvanje i zaštitu podataka koji su proglašeni tajnim.

Kaznene odredbe prema ovome zakonu, vrlo su rigorozne, pa se predviđa kazna i do 50.000 n. din. za organizaciju koja ne provodi propisane mjere zaštite tajnih podataka iz svoga djelokruga rada.

UREDBA O KRITERIJIMA ZA UTVRĐIVANJE TAJNIH PODATAKA NARODNE OBRANE — Uredba tumači mjere za zaštitu takovih podataka, te taksativno nabraja što se sve smatra kao vojna tajna.

Među ostalim, značajno za kartografske publikacije koje mogu biti izrađene i u vidu fotomaterijala da fotoproizvod dobiven snimanjem zemljišta iz zraka predstavlja podatak narodne obrane i utvrđuje se u smislu tajnosti kao »Službena tajna«.

U tom smislu tumače se propisi na slijedeći način:

Fotoproizvod se smije koristiti samo za svrhe navedene u narudžbi ili ugovoru i treba se posebno čuvati, odnosno arhivirati u smislu propisa Uredbe (4.). Fotomaterijal se ne smije preslikavati, umnožavati, objavljivati, ustupati trećim licima, iznositi u inozemstvo bez posebnih ovlaštenja organa navedenih u propisima (5.).

U slučaju nestanka fotomaterijala potrebno je provesti postupak za utvrđivanje okolnosti kako je došlo do nestanka. U slučaju utvrđivanja eventualne zloupotrebe, obavezno je obavjestiti DSNO-u odnosno VGI JNA.

RJESENJE — Savezne geodetske uprave o prodaji finalnih proizvoda iz područja osnovnih geodetskih radova, kao i osnovne državne karte.

Tim rješenjem utvrđene su cijene za podatke o koordinatama trigonometrijskih točaka 1. do 4. reda, sa i bez visinskih podataka, visinski podaci iz nivelmanskih mreža svih vrsta, radne originale ili kopije osnovne državne karte punih listova ili pojedinih njenih dijelova, kao i ovisno o ekvidistanciji slojnica.

Sredstva dobivena prodajom tih proizvoda su strogo namjenska i Savezna geodetska uprava smjela ih je do sada trošiti samo za izvršenje poslova iz područja osnovnih geodetskih radova i izrade osnovne državne karte.

Kako su poslovi iz te vrste djelatnosti, prihvaćanjem amandmanskih promjena prešli u nadležnost Republika i Pokrajina, prodaja opisanih proizvoda teče i dalje bez promjena, a dobivena sredstva na taj način slijevaju se u republičke odnosno pokrajinske budžete uz istu namjenu.

Republički, pokrajinski i općinski organi nadležni za geodetske poslove kao i vojna geodetska služba, oslobođeni su plaćanja troškova za korištenje u Odluci, Pravilniku i Uredbi opisanih računskih i kartografskih materijala. Organizacije koje su kao sufinancijeri sudjelovale pri izradi pojedinih dijelova, odnosno vrsta naprijed opisanih proizvoda, dobivaju na korištenje i raspolaganje opisane podatke bez plaćanja naknada, u omjeru koji su predhodnim ugovorima utanačeni.

ZAKONI I PROPISI O ADMINISTRATIVNIM TAKSAMA — Osnovnim zakonom o administrativnim taksama određeni su nosioci i radnje oslobođeni plaćanja taksenih obaveza. U odnosu na korištenje kartografskih publikacija, važno je napomenuti da su od plaćanja tarifnih iznosa republičkih i općinskih propisa o taksama oslobođeni potrošači ko što je državna uprava, naučne ustanove i druge organizacije u posebno navedenim slučajevima (kada vrše poslove na redovima državne izmjere, koriste kartografske publikacije za naučni rad, rade na zaštiti spomenika kulture i dr.).

Administrativne takse naplaćuju se za kopiranje, preslikavanje i umnožavanje kartografskih publikacija, odnosno prepisivanje podataka računanja. U slučaju kada se podaci otkupljuju uz novčani iznos iz državne arhive dokumentata izmere i katastra zemljišta (kopije cijelih listova katastarskih planova ili listova osnovne državne karte), onda se plaća propisana novčana naknada koja isključuje u tom slučaju naplatu administrativne takse.

KORISTENJE KARTOGRAFSKIH PUBLIKACIJA U PRAKSI — U smislu prethodno opisanih propisa koji reguliraju način čuvanja i korištenja kartografskih publikacija i drugih geodetskih izvoda, bilo da se radi o organima nadležnim za geodetske poslove, radnim organizacijama koje se bave izradom finalnih geodetskih proizvoda, ili organizacijama koje te proizvode koriste za izradu i provedbu projekata iz oblasti svoje osnovne djelatnosti, bilo je u praktičnom postupanju različitih načina primjene, kako ispravnih, tako i onih koji nisu u skladu sa postojećim propisima.

Navest će se nekoliko primjera, iz područja korištenja kartografskih publikacija, u praksi najčešće zastupljenih, kao i rješenja koja su ta korištenja usmjerila u pravcu poštovanja naprijed opisanih propisa.

1 — Traži se dozvola za izradu katastarsko topografske karte u mjerilu 1:5000, koja bi se fotoreproduktivnim putem dobila smanjivanjem postojećih katastarskih planova mjerila 1:500, 1:1000 i 1:2500. Primjenom propisa Odluke o izdavanju kartografskih publikacija u mjerilu 1:10.000 i krupnijih, odobreno je od strane Republičke geodetske uprave, predloženo fotomehaničko smanjivanje katastarskih planova. Izvorni primjerak izrađen je na stabilnoj plastičnoj podlozi sa 5 komada kopija, što je sve ustupljeno općinskom organu za geodetske poslove, koji je kasnije u svojoj nadležnosti obavezan pratiti čuvanje i način korištenja izdatih kartografskih publikacija. Svi međuproizvodi pri dobivanju umanjene kartografske publikacije (filmovi), morali su se pohraniti Arhivu podataka izmjere i katastra zemljišta.

Prilikom izdavanja rješenja i odobrenja za izradu umanjene kartografske publikacije, izvođač, odnosno korisnik morao je istu dati izraditi u sistemu podjele koji je propisan za izradbu osnovne državne karte 1:5000.

2 — Traži se edozvola za izradu topografske karte za šire područje jednog grada u mjerilu 1:20.000.

Na osnovi prethodno citirane Odluke za kartografske publikacije u mjerilu 1:10.000 i sitnije, odobrenje za izdavanje takove kartografske publikacije izdato je od Vojno geografskog instituta kao nadležne ustanove za izdavanje istog.

3 — Za potrebe jednog općinskog Zavoda za urbanizam i komunalne poslove zatraženo je odobrenje da se dozvoli izrada (umnožavanje) katastarskih planova fotoreproduktivnim putem, kako bi se u te kopije mogle ucrtavati mreže gradskih vodova.

Na osnovi Odluke o izdavanju kartografskih publikacija, odobrena je izrada samo jedne kopije katastarskih planova, a svi međuproizvodi (filmovi) arhivirani su u Arhivu dokumenata izmjere i katastra zemljišta. Zavod za komunalnu djelatnost morao je u ovom slučaju potpisati »Obavezu« o načinu čuvanja i korištenja kartografskih publikacija ustupljenih mu na korištenje.

4 — Geodetska radna organizacija, koja se u svojoj djelatnosti bavi radom finalnih geodetskih proizvoda, nepovlasno je izradila kopiju katastarskih planova i iste ustupila na korištenje drugoj radnoj organizaciji koja

imade određene interese na zemljištu u toj katastarskoj općini. Kopije planova izrađene su na providnoj podlozi.

U ovome slučaju prekršen je propis iz člana 7. stav 2. Uredbe o načinu, čuvanju i korištenju kartografskih publikacija, odnosno podataka izmjere i katastra zemljišta. Iz tih razloga pokrenut je postupak protiv prekršioaca.

Napomena: Svaka zainteresirana radna organizacija, može za potrebe svoje osnovne djelatnosti pribaviti kartografske publikacije, uz prethodno davanje »Obaveze« o načinu čuvanja i korištenja istih, kao i nakon plaćanja propisanih novčanih naknada ili tarifa prema taksenim propisima.

Ovlašćene geodetske organizacije ne mogu preuzimati geodetske ni kartografske poslove oko izrade kopija planova ili karata, ako naručitelj toga posla nema odobrenje za izdavanje odnosno posjedovanje tog kartografskog materijala.

Iako u izvornom obliku izrađuju geodetske podloge i druge proizvode geodetske djelatnosti, geodetske radne organizacije nisu vlasnici izmjerom dobivenih podataka, pa ih prema tome ne mogu niti smiju ustupiti drugima, već su za to nadležni organi za geodetske poslove, u smislu Zakona o izmjeri i katastru zemljišta i iz njih izvedenih propisa.

5 — Općinskom organu nadležnom za geodetske poslove ustupljene su na trajno korištenje fotoskice za područje na kojem je fotogrametrijskom metodom izvršena obnova detaljne izmjere.

Rukovodilac općinskog organa nadležnog za geodetske poslove potpisao je »Obavezu« da će fotokartografski materijal čuvati kao dokumenat povjerljivog sadržaja. Fotoskice inače pripadaju kao osnovni podatak izmjere općinskoj geodetskoj službi, i njoj se predaju na održavanje.

6 — Radna organizacija zatražila je da za potrebe svoje osnovne djelatnosti dobije na korištenje transparent diazo kopije katastarskih planova za određeno područje.

Na osnovi Odluke o izdavanju kartografskog materijala i rješenja Republičke geodetske uprave, dozvoljeno je općinskom organu nadležnom za geodetske poslove da omogući zainteresiranoj radnoj organizaciji izradu traženih kopija u jednom primjerku.

Odgovorni rukovodilac korisnika kartografske publikacije potpisao je »Obavezu« o čuvanju i korištenju kartografskih publikacija.

Napomena: Ako u Arhivu dokumenata izmjere i katastra zemljišta postoji višak otisaka katastarskih planova, zainteresirana radna organizacija može iste kupiti od Republičke geodetske uprave, uz posebno utvrđenu cijenu (naknadu). Ako takovu kopiju dađe izraditi na osnovi postojećeg radnog originala kojeg održava općinski organ za geodetske poslove, ili od arhivskog originala iz Arhiva dokumenata izmjere i katastra zemljišta, osim troškova izrade, plaća i administrativnu taksu kao propisanu naknadu. Taksa se plaća prema Zakonu o republičkim administrativnim taksama ili odgovarajućoj općinskoj Odluci, ovisno čiji original korisnika upotrebljava kao podlogu za izradu tražene kopije. Republičke takse, ako se plaćaju u gotovom novcu virmanskim nalogom; uplaćuju se u korist financijskog organa uprave na čijem području se nalazi sjedište republičkog organa nadležnog za geodetske poslove.

7 — Radna organizacija radi izvršavanja zadataka na državnoj izmjeri određenog područja, zatražila je da dobije na korištenje sve podatke o osnovnim geodetskim radovima toga područja.

Na osnovi Pravilnika o davanju na uvid određenih podataka izmjere i o načinu i postupku njihovog korištenja, svi podaci iz područja osnovnih geodetskih radova dostupni su radnoj organizaciji bez plaćanja naknada i taksa, kada ista izvršava zadatke suglasno postojećim ugovorima za izvedbu državne izmjere.

8 — Radna organizacija kojoj su potrebni kompletni otisci katastarskih planova za cijelu katastarsku općinu zatražila je odobrenje za dobivanje istih.

Prije nego je udovoljeno zahtjevu tražitelja, zatraženo je prethodno mišljenje općinskog organa nadležnog za geodetske poslove o svrsishodnosti i opravdanosti takovog zahtjeva.

Napomena: Ako općinski organ nadležan za geodetske poslove daje mišljenje da je opravdano takovom zahtjevu udovoljiti, odobrava se izrada novog kompleta katastarskih planova, ili eventualne prodaje postojećeg rezervnog, za cijelo područje koje je opisao tražitelj.

Pri davanju svog mišljenja, općinski organ za geodetske poslove ima u vidu sposobnost radne organizacije da čuva i za svoje potrebe održava ustupljene mu kartografske publikacije, da postoji određena sigurnost u pogledu čuvanja kartografskih materijala od eventualnih mogućih zloupotreba i nemarnog rukovanja. Da dalje imade u vidu da li u radnoj organizaciji budućeg korisnika kartografskih publikacija postoji ovlašćeni geodetski stručnjak, koji obavlja geodetske poslove za potrebe korisnika, koji će sa dovoljno pažnje i odgovornosti rukovati sa ustupljenim kartografskim publikacijama.

Nakon što se pribave takova pozitivna mišljenja, a budući korisnik daje »Obavezu« da će ustupljene kartografske publikacije čuvati i koristiti na propisan način, donosi se rješenje o ustupanju traženog materijala kao i plaćanju propisanih novčanih naknada.

9 — Naučna ustanova zatražila je za potrebe održavanje nastave i studentskih vježbi dobivanje dozvole za izradu fotoplanova veće površine zemljišta.

Republički organ nadležan za geodetske poslove donio je posebno rješenje kojim se odobrava izrada traženog fotoplana i korištenja istog.

Korisnik je potpisao posebnu »Obavezu« u smislu Uredbe o kriterijima za utvrđivanje tajnih podataka narodne obrane i o mjerama zaštite istih, sa kojom se obavezom iste primio na odgovorno rukovanje i znanje da se radi o fotomaterijalu koji se smatra kao službena tajna.

Budući se radi o korišćenju kartografskih publikacija za naučni rad i svrhe, pa kako je institucija oslobođena plaćanja naknada administrativnih taksa, naplaćeni su samo troškovi izrade fotoplana.

TUMACENJE PROPISA — Ovisno o vrsti kartografskog materijala koji se traži i dobiva na korišćenje, korisnik je dužan potpisati »Obavezu« o čuvanju i načinu korišćenja kartografskih publikacija.

Tako postoje posebne »Obaveze« za: 1 — Korišćenje podataka koji su dobiveni na osnovi osnovnih geodetskih radova kao i osnovne državne karte; 2 — Korišćenje katastarskih planova u mjerilu 1 : 500 do 1 : 2.500; 3 — Zaštitu fotomaterijala i fotoproizvoda kao mjera čuvanja tajnih podataka narodne obrane.

Ako obaveza obuhvaća teritorij dviju republika, obavezu korisnika je do sada preuzimala Savezna geodetska uprava. Inače je preuzimanje obaveze u svoju evidenciju i arhiviranje u nadležnosti Republika i Pokrajina, odnosno istoimenih organa nadležnih za geodetske poslove.

Za zaprimljene obaveze vode se kod navedenih organa posebne evidencije o korisnicima, o vrsti i količini ustupljenih kartografskih publikacija, kao i razlogu zbog kojih je odobreno ustupanje na korišćenje.

Sve to važi za organe, organizacije i ovlašćene osobe koje za njih rade. Privatne osobe ne mogu dobiti kopije cijelih katastarskih planova, ili njegovih većih dijelova, osim kopije pojedinih katastarskih čestica, za koje dokažu opravdani interes da im se iste ustupe. Isto tako ne mogu dobivati ni prijepise iz terenskih originala i elaborata (numeričke podatke) bilo da se radi o položajnim ili visinskim podacima.

Pri izdavanju kartografskih publikacija potrebno je imati u vidu dvije okolnosti. Potrebno je razlikovati kada ona služi:

1. Radi izdavanja za javnu upotrebu.
2. Radi izdavanja za službenu upotrebu.

Kada se podaci koriste u svrhu navedenu pod 1., nije potrebno davanje posebne obaveze, kao što je to potrebno za slučaj pod 2., ali je potrebno postizavanje drugih suglasnosti koje su u ranije opisanim propisima obrazložene.

Obaveze o načinu korišćenja i čuvanja kartografskih publikacija daju se u pogledu korišćenja katastarskih planova, topografskih karata, situacionih planova naselja sa kompletnim sadržajem, kada se radi o cijelim planovima ili njegovim većim dijelovima. Nadalje prilikom smanjivanja katastarskih i drugih planova radi izrade preglednih planova i situacija u sitnijem mjerilu, ili bilo kojem drugom načinu umnožavanja navedenih kartografskih materijala.

Cijene za otiske katastarskih planova i listova osnovne državne karte 1 : 5.000 i 1 : 10.000 određuje republički organ nadležan za geodetske poslove, kao i za prodaju podataka dobivenih iz osnovnih geodetskih radova.

Prethodno opisani propisi kao i navedeni primjeri iz prakse, važili su do sada u glavnom na cijelom području Jugoslavije.

Donašanjem zasebnih republičkih zakona o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta kao i njima pratećih propisa, izmijenit će se vjerovatno, čak i u osjetljivoj mjeri način pristupa materiji korišćenja i čuvanja kartografskih publikacija na području pojedinih republika.

Tamo gde će ta rješenja biti praktičnija, fleksibilnija, gdje će pravilnije uspjeti odrediti odnos u pogledu plasmana i istovremene zaštite tog proizvoda, kao i utvrditi pravilniju naknadu, trebat će u općem interesu, u skoroj budućnosti na ta rješenja ukazivati radi korišćenja tih rješenja i iskustava.

ZA SUVREMENIJI PRISTUP KARTOGRAFSKOJ PUBLIKACIJI — Iz naprijed opisanog vidimo da na primjenu kartografskih publikacija, u krugu zainteresiranih korisnika, djeluju okolnosti koje se na različite načine odrazuju, bilo pozitivno ili negativno.

Tako možemo uočljivo odvojiti slijedeće utjecaje:

1. Zakonodavstvo i prateće propise.
2. Raznovrsnost naklada (mjerila i načini izvedbe).
3. Odnos geodetskih stručnjaka i ostale zainteresirane javnosti prema kartografskoj publikaciji.

UTJECAJ ZAKONODAVSTVA I PRATEĆIH PROPISA — Prethodno su navedeni svi propisi koji na bilo koji način reguliraju status kartografske publikacije i njezino korišćenje za društvene potrebe.

Propisi su bez daljnjeg potrebni. Postavlja se međutim pitanje, da li materija koja obuhvaća oblast kartografskih publikacija svih vrsta, ne bi mogla biti obuhvaćena jedinstvenim propisom. Šarolikost i brojnost raznih propisa o istoj materiji zbunjuje i onoga koji vodi brigu o kartografskom materijalu, a još u većoj mjeri samoga korisnika.

Vidimo iz naprijed opisanog da materiju kartografskoj publikaciji obrađuje i Odluka, Pravilnik i Uredba. Izuzmemo li pravo JNA odnosno DSNO da o fotokartografskom materijalu vodi posebnu brigu kroz razloge i interese narodne obrane, odnos prema izdavanju kartografskih publikacija kao rezultatu geodetskog rada, arhiviranju izvornih i izvedenih podataka geodetske djelatnosti (računanja, planovi i karte), pa i način korišćenja i čuvanje toga materijala od strane zainteresiranih korisnika, moguće je riješiti na osnovi jedinstvenog propisa.

O tome, posebno je opravdano da se razmisli sada u vrijeme izrade nacrtu republičkog zakona o geodetskoj izmjeri, odnosno o katastru zemljišta kao i pratećih propisa iz te domene, koji će biti naknadno donijeti.

Prvenstveno je potrebno kada je riječ o kartografskoj publikaciji, da kartografski materijal bude autorski zaštićen. Dijelom je to do sada bilo zastupljeno u propisu navedenom pod (2. 1). Nosilac toga prava treba da bude država, odnosno njen predstavnik ovlašćen za izradu i plasman kartografske publikacije. Drugim riječima to treba da su bez iznimke organi nadležni za geodetske poslove, odnosno u Republici republička, a u općini općinska uprava.

Praktički je to dijelom i danas tako, ali dolazi na tom području do odstupanja s obzirom da se pojavljuju i samozvani autori, koji u pomanjkanju« državne spremnosti i snalažljivosti«, za svjoe opravdane potrebe proizvode kartografske publikacije, a za čiju proizvodnju bi trebala pravovremeno voditi brigu država.

Spominjanje države kao nosioca posla oko izrade i plasmana kartografske publikacije kao sredstva za rad, a koje je srodstvo od općeg interesa, ima svoje opravdanje u slijedećem:

a — visoka cijena odnosno veliki troškovi vezani uz izradu kartografskog proizvoda.

b — rješavanje svih zadataka vezanih uz izradu kartografske publikacije je isključivo zadatak države, i to ne sticajem slučajnosti, već stvarne opravdanosti. Jedino je država sposobna izvršiti veliki broj tehničkih i upravnih radnji vezani huz izradnju kartografske publikacije. To se odnosi na poslove počam od osnivanja sustava stalnih geodetskih točaka u osnovnim geodetskim radovima, preko topografske obrade površine i sadržaja na zemljištu i umnožavanja kartografskih publikacija. Sve su te radnje međusobno usko povezane pa je potrebno postići ravnomjernost djelovanja u izvršavanju zadataka, a kao osnovno potrebno je izradu kartografske publikacije osloboditi uvjeta komercijalizacije pod svaku cijenu koja vlada na tržištu. Sve je to moguće postići jedino u okviru države.

Izrada kartografske publikacije vezana je rješavanjem velikog broja pitanja sa područja javnog i privatnog prava.

Iz tih razloga važna je na tom području prisutnost zakonodavstva, koje treba da je koncipirano u smislu efikasne izrade dinamičnog kartografskog materijala, kakav se danas traži u zemlji koja teži brzom razvitku na svim područjima života.

UTJECAJ RAZNOVRSNOSTI NAKLADA U POGLEDU MJERILA I NAČINA IZRADE — Kartografske materijale možemo podijeliti u dvije izrazito odvojene skupine. Prvo su katastarski planovi u mjerilu 1:500 do 1:2500, uključivši ovamo i osnovnu državnu kartu. U drugoj bi bile topografske karte od 1:25.000 do 1:200.000, uključivši ovamo i pregledne karte još sitnijih mjerila.

Prve topografske karte izradila je vojska i one su imale uglavnom značaj orijentacionih karata. Današnji nagli razvitak privrede, saobraćaja a uz to vezano i nagle promjene topografske slike zemljišne površine, istisnule su vojsku kao glavnog proizvođača i konzumenta topografskih karata u svijetu. Na njihovo mjesto je došao masovniji potrošač — cijelo društvo, odnosno zajednica, a u visoko razvijenim zemljama čak i građanin pojedinac.

Ti opisani uvjeti utjecali su na to da je u visokociviliziranim zemljama proizvodnja kartografskih publikacija u vidu topografskih karata izdvojena iz okvira vojne nadležnosti i da je prešla u civilnu. Potonja je u pogledu produkcije i »sluha« za privredne potrebe, bogatstva asortimana kartografskog materijala fleksibilnija.

Time se ni u kom slučaju ne umanjuje značaj vojne geodetske službe, već se istu stavlja u položaj da kao i ostali korisnici kartografskog materijala naručuje kartografski proizvod od dobro organizirane civilne kartografije, koja ima zadatak da zadovolji sve opće državne potrebe na području pripremanja, izrade i izdavanja kartografskih publikacija.

Kod ovako prisutne teme potrebno je rekapitulirati i područja na kojima kartografska publikacija, krupnog i sitnog mjerila dolazi do izražaja kao neophodni i nezamjenljivi grafički reoistar koji služi za daljnju obradu, bilo na području projektiranja ili pri izradi tematskih karata u svrhu razrade društveno interesantnih tema i problema.

Katastarski planovi krupnog mjerila, uključivši ovamo i sadržaj osnovne državne karte, su opće poznati kartografski materijali koji osim na području evidencije posjedovnih i vlasničkih odnosa evidentiranih u katastru zemljišta i zemljišnoj knjizi, služe kao geodetske podloge odnosno osnove za prostorna detaljna rješavanja pri urbanizaciji i drugim projektiranjima.

Katastarski plan kao geodetska podloga krupnoga mjerila dobio je značajno mjesto u nacrtu Zakona o prostornom uređenju i korišćenju građevinskog zemljišta, kao osnova za detaljna urbanistička rješenja, budući jamči solidnost izrade projekta i njegove izvedbe odnosno provedbe u život. Daje realne površinske podatke, odnose posjedništva i pravno relevantne detalje vezane uz zaštitu imovinskih interesa pojedinaca i zajednice. Iz tih razloga došlo je do zakonske intervencije u pogledu posjedovanja i izrade planiranja i korišćenja geodetske podloge krupnog mjerila, prije izrade detaljnih urbanističkih rješenja.

Osnovna državna karta je u tom pogledu kao prelazni proizvod između krupnog i sitnijeg mjerila, a može u pogledu projektiranja služiti kao topografska podloga i slika zemljišta na kojem treba realizirati projekat.

Toliko o značaju katastarskih planova krupnog mjerila, čiji značaj i svrsishodnost nisu nikada dolazili u pitanje, već više njihova deficitarna prisutnost na zemljištima za koja bi trebali svojim suvremenim sadržajem biti izrađeni.

Međutim potrebno je više istaknuti i obrazložiti pojavu dinamičkog kartografskog materijala na području kartografskih publikacija sitnijih mjerila, koji je danas u eri »visoke civilizacije« jednako potreban kao i kartografski materijal krupnijih mjerila.

Taj se kartografski materijal odnosi na široki spektar suvremenih topografskih karata i situacija naseljenih mjesta, izrađen u mjerilima od 1 : 10.000 na više.

Ako se polazi od »geodetske logike« i dokazane potrebe da se tumačenje stručnih stvari počinje od velikog u malo, onda u takav kartografski materijal treba prvenstveno ubrojiti pregledne topografske karte sitnog mjerila, čija izražajna sposobnost pruža mogućnost prikazivanja raznih stanja geodetske i kartografske djelatnosti na području Republike. Takova praktička pregledna karta izrađuje se u mjerilu 1 : 200.000, ali se može izabrati i koje drugo podesnije mjerilo, ovisno o obliku teritorija koji se preslikava odnosno prikazuje na preglednoj karti.

Okosnica takove karte (topografska slika) izrađena je kao nijansirana slika u svjetlijem tonu što imade izvanredne prednosti i može služiti kao idealna podloga za mnoge svrhe.

Raznim kombinacijama boja mogu se na njoj predočiti: granice upravnih i političkih podjela, granice katastarskih općina i katastarskih kotareva šifriranje katastarskih općina u svrhu automatske obrade podataka, statistički pregledi o gustoći stanovništva i naseljenosti, evidencija o izvršenim geodetskim radovima, podjela na listove osnovne državne karte i drugih topografskih karata, razvojni planovi regija i drugih teritorijalnih jedinica, grafička registracija relevantnih stanja važnih za uređenje prostora i zaštita čovjekove sredine (regionalna planiranja) i druge potrebe.

Navedena pregledna topografska karta 1 : 200.000 idealna je za statističke svrhe, i to mjerilo usvojile su mnoge zemlje u svom programu stvaranja kartografskih podloga. Pregledna karta takovog mjerila trebala bi biti masovno izrađivana i ustupana zajednici i njenim društvenim službama kao podloga za izradu tematskih karata iz sfere raznih društvenih djelatnosti i privrede i državne uprave.

Osnova za izvedena mjerila 1 : 25.000, 1 : 50.000 i 1 : 100.000, ako nisu ranije izrađene u izvornom obliku, danas uglavnom služi karta 1 : 5.000.

Mogućnost smanjivanja karata imade svoje prirodne granice, kako u mogućnosti ljudskog oka da prati finoću smanjenog sitnog detalja, kao i fizičke mogućnosti određene površine papira da primi određenu količinu smanjenog detalja. Ovdje nastupa poznata kartografska radnja koja se zove »generalizacija karata«.

Današnja kartografska tehnika nije više vezana na korišćenje kamenih ploča ili primjene bakroreza, već koristi stabilne plastične folije i kao reprodukcijске originale, to se može reći da imade široki izbor mogućnosti i

raznih tehnika umnožavanja, kao i generalizacijom smanjivanja topografskih karata.

Nekadašnji mukotrpan rad graviranja jednog lista karte mjerila 1 : 25.000 trajao je i po godinu dana. Za današnje stanje rastućih i nikada udovoljenih potreba, takovo vremensko razdoblje za izradu jednog lista, više si ne možemo priuštiti, iako je predhodno napomenuto graviranje još i danas ostalo kao vrhunski domet u kvaliteti kartografskog rada.

Ručno graviranje zamjenjuje danas digitalizacija modela, visokom preciznošću pomoću kompjuterske tehnike. Sadržaj karte krupnijeg mjerila segmentira se i prenosi na magnetne trake, podaci se memoriraju, i u svakom traženom času kada se ukaže potreba, u stanju smo izrađivati topografske karte raznih mjerila i sadržaja koji nam trebaju i odgovaraju u datom trenu. To se odnosi i na samo održavanje topografskih karata, što je danas jednako aktuelno kao i sama izvorna izrada.

Izdanje kartografskih publikacija u raznim mjerilima može biti vršeno istovremeno i u više boja i u kombinaciji raznih tehnika, što omogućuje korisnicima dobivanje kartografskog materijala u skladu sa zahtjevima za suvremenim geodetsko kartografskim publikacijama.

U taj se raspon izbora danas uključuje već i ortofotokarta, koja sa svojim geometrijskim osebinama danas u nekim zemljama nadomještava kartu 1 : 5.000 na područjima za koja ista još nije dovršena.

Pravilnim izborom mjerila omogućava se za obradu pojedinih tema izrada raznih studija, a njihovim autorima omogućuje da prikažu svoj rad na tzv. tematskim kartama.

Tematske karte imaju široko značenje. Služe za prikaz razvoja općina i regija, izradu pedoloških i bonitetnih osnova, razvoja i stanja mreža saobraćajnica sa naznačenim udaljenostima naselja, prikazivanje zaštićenih područja i nacionalnih parkova, prikazivanje sadržaja za izradu putnih karata. Nacionalni atlas pojedinih zemalja imaju u svom sadržaju čak i do stotinu tematskih karata.

Sve takove topografske karte, a posebno one namjenjene masovnoj upotrebi, trebaju svakome biti pristupačne.

U eri motorizacije kada čovjek osjeća potrebu da svoje slobodno vrijeme provodi u prirodi i da je »ponovno osvaja«, posebno putne karte i razne turističko informativne (koje se lagano izvedu iz postojećih topografskih karata), a sadrže za putnika značajne podatke kao na pr. prostore za odmarališta, privlačna mjesta za zadržavanje i vidikovce, trebaju biti svakome dostupne. To traži era civilizacije, a to je ujedno i dio nacionalne kulture.

Sav taj opisani kartografski materijal sitnijeg mjerila za javnu upotrebu, kao ikrupnijeg mjerila za službenu upotrebu, na dinamičan način treba da osigurava država preko svojih republičkih geodetskih službi. Na tom području one se trebaju više afirmirati nego što je to bilo do sada.

Do sada shvaćenu oznaku »za službenu upotrebu« ne bi više smjeli tretirati kao mjeru ograničenja u korišćenju kartografske publikacije, naročito one u sitnijem mjerilu, već kao oznaku da se radi o kartografskom materijalu suvremenog sadržaja, oznaku koja korisniku daje signal da imade u ruci materijal »povjerljiv«, ali povjerljiv u smislu suvremenosti sadržaja.

ODNOS GEODETSKIH STRUČNJAKA PREMA KARTOGRAFIJSKOJ PUBLIKACIJI — Ako imademo u vidu prethodno izraženu misao da kartografska publikacija sitnijeg mjerila ne bi trebala biti ograničena što se tiče potrošnje i korisnika, te da bi trebala nalaziti u prodaji kao potrošnji artikl, za kartografsku publikaciju krupnijeg mjerila treba postojati određeni režim nadzora i vođenja evidencije o pravu potencijalnog korisnika da se istom služi, o praćenju, čuvanju i umnožavanju kartografske publikacije, kako se ne bi vršila zloupotreba iste.

Dok se u prvom slučaju radi o materijalu za široku potrošnju, i o pravu civiliziranog čovjeka današnjice da se kartom služi radi orijentacije, jer mu je danas opseg kretanja sasvim drugačiji od njegovog prethodnika prije 50 godina, primjena kartografskog materijala krupnog mjerila imade sasvim drugu svrhu i namjenu.

Plan — kartografska publikacija krupnog mjerila, kada se ista koristi izvan oblasti državne uprave, u pravilu je sredstvo i podloga za inženjersko projektiranje, te je potrebno da kao takova bude zaštićena u pogledu autorskog prava, kao vlasništvo države i finalni proizvod geodetske djelatnosti.

U tom pogledu može se napomenuti da veliki broj projekata i elaborata sadrži geodetske podloge, da u tehničkom izvještaju imade navoda kao što je ime daktilografa koji je prepisivao tehnički izvještaj, a nema ni jednog podatka iz kapitalnog dijela elaborata, o autoru geodetskih podloga. A da se uz to navede, da su u takovoj radnoj organizaciji koja je izradila projekat zaposleni geodetski stručnjaci, koji su izradili geodetsku podlogu ili je pribavili mimo znanja i suglasnosti autora, takovom podatku nije potreban poseban komentar.

Postoje regionalni prostorni planovi, opremljeni zračnim snimcima sa razrađenim specijalističkim studijama raznih tema obrađenih na geodetskim podlogama pribavljenim nepoznatim putem. I opet se napominje da su takovi elaborati bogato opisani podacima o svim mogućim suradnicima izdavačima, redaktorima i urednicima, a da nigdje nije navedeno ime autora geodetske podloge ili izvor nabave iste.

Isto to važi i za detaljne urbanističke planove raznih prjektnihbiroa i autora.

U svim takovim slučajevima gdje vlast koja zastupa interes geodezije kao tehničke oblasti rada nije pravovremeno mogla intervenirati da zaštiti geodetsku podlogu, sami geodetski stručnjaci koji su na izvoru takovih zbivanja, treba da samostalno interveniraju i štite postojeće propise u pogledu korišćenja kartografskih publikacija. To je posebno radi ugleda njih i njihove osobne stručnosti i geodezije kao struke.

Geodetska podloga se radi da se može koristiti gdje je potrebna i treba je što šire plasirati, ali sticanje prava na nju da se je posjeduje, treba da bude u najmanju ruku jednaka pravu i mogućnosti sticanja bilo kog drugog materijalnog dobra.

Iz svega naprijed opisanog, mogli bi se izdvojiti slijedeći zaključci:

- 1 — Propisi treba da štite kartografsku publikaciju krupnijeg mjerila i osnovnu državnu kartu u pogledu autorskog prava, jer time neposredno štite interes države i geodezije kao oblasti rada.
- 2 — Propisi trebaju biti jednostavni i ne smiju praviti administrativne poteškoće korisnicima pri nabavi kartografske publikacije za službenu upotrebu.
- 3 — Uložena sredstva za izradu kartografskih publikacija od strane države su ogromna sredstva koje zajednica vrlo teško odvaja i osigurava. Ona se u pravilu ne mogu nikada u cijelosti amortizirati prodajom tih proizvoda. Kako je kartografska publikacija — geodetska podloga — rezultat državne izmjere, a ista je ozakonjena kao radnja od općeg interesa, ta činjenica ukazuje da i cijena kartografske publikacije ne bi smjela biti komercijalizirana do te mjere, da se prodajom postizava ekonomska cijena pod »svaku cijenu«. Kada se tako ocjenjuje njezina vrijednost, rezultat takovih shvaćanja se odražuje kroz zaobilaznje propisa o nabavci kartografske publikacije. Ako se ide potpuno za komercijalizacijom kartografske publikacije, nastaje sa druge strane opasnost da ista umjesto u upotrebu za koju je namijenjena, ode u tzv. mrtvi arhiv. Radi previsoke cijene leži u ladicama neiskorišćena. Dakle pristupačna cijena kartografske publikacije je jedan od uvjeta njezinog pravilnog korišćenja.
- 4 — Kartografske publikacije sitnijeg mjerila, tj; od mjerila 1 : 25.000 na dalje treba da bude pristupačnija širokoj javnosti i upotrebi.
- 5 — Treba ispitati mogućnosti o svrsishodnosti da civilna geodetska služba proizvodi topografske karte svih mjerila, pa i sitnijih, a Republika treba brinuti za bogatiji asortiman i dinamičniju proizvodnju raznih vrsti topografskih podloga i karata.
- 6 — Geodetski stručnjaci, zaposleni na bilo kom radnom mjestu, treba da posvećuju pažnju i štite geodetsku podlogu, katastarski plan i topografsku kartu kao svoj proizvod. Oni moraju biti prvenstveno ti koji poznaju i štite propise o čuvanju i korišćenju kartografskih publikacija jer time neposredno štite svoj geodetski staleški interes.